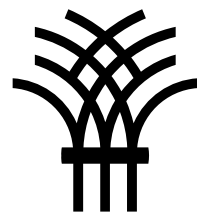

Klimaarbeid i Bondelaget

Landbrukskonferansen 2022

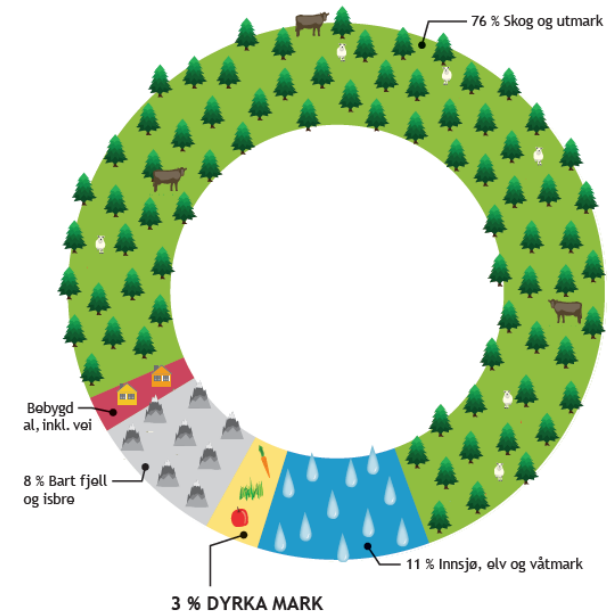

Del 1: Klimaavtalen med staten

Norsk matproduksjon har et bredt samfunnsoppdrag

Stortingets mål for norsk landbruk (St. meld. 11 (2016-2017)):

- Matsikkerhet og beredskap
- Landbruk over hele landet
- Økt verdiskaping
- Et bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser

"arbeidet med å redusere klimagassutslipp fra norsk jordbruk må prioriteres samtidig som målet om økt matproduksjon med intensjon om økt selvforsyning ligger fast."

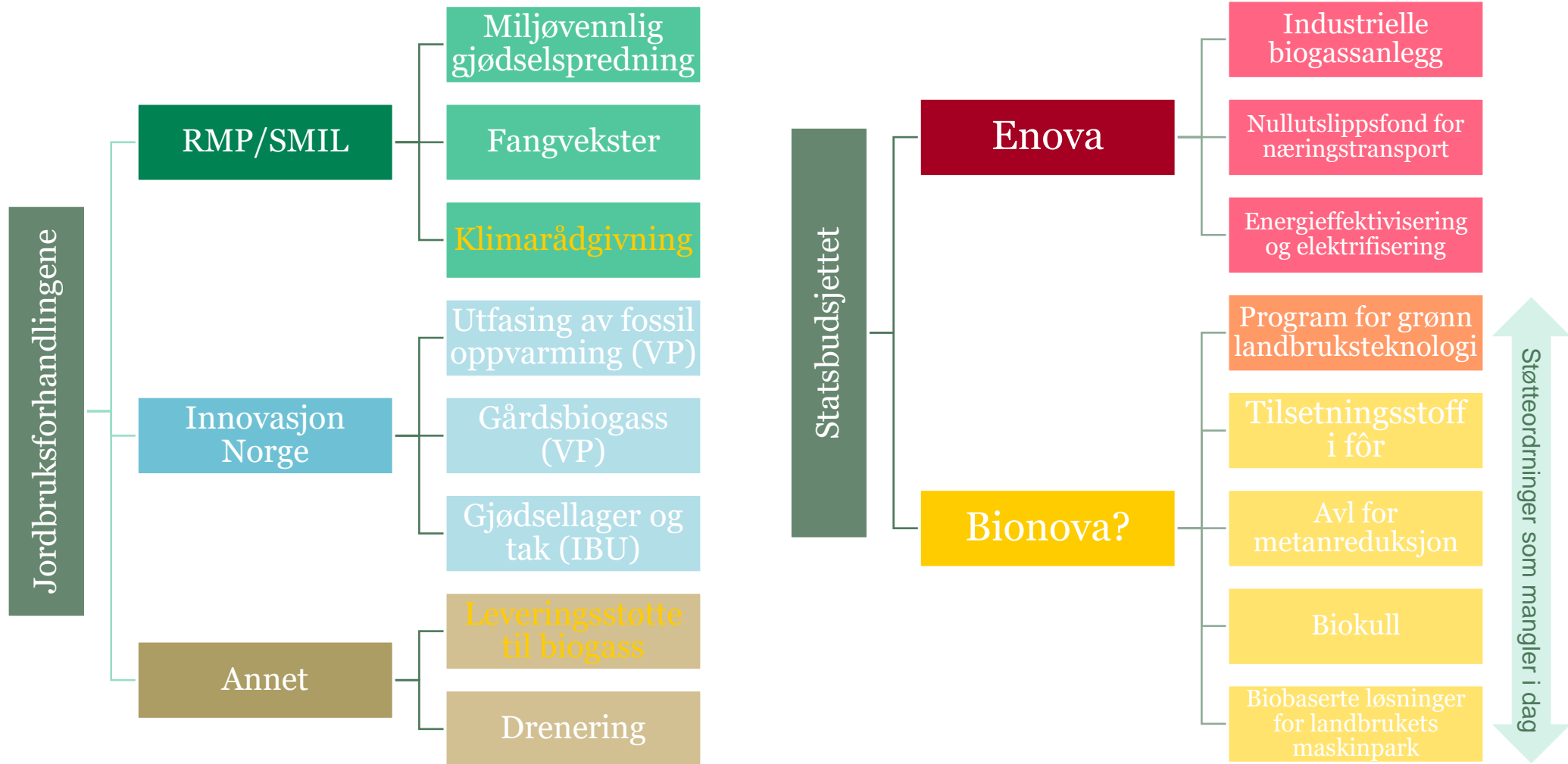
Jordbruket inngår en klimaavtale

Utslippene skal reduseres med 5 mill. tonn
2021-2030

- Hvordan definere jordbrukets bidrag
 - Jordbrukssektoren
 - Bidrag i øvre sektorer: transport, bygg og areal
 - Endring i biologiske prosesser som ikke fanges opp i dagens regnskap
- Fastslår at Stortingets mål for norsk matproduksjon er overordnet ramme for avtalen og at fossile og biologiske utslipp kan ikke sidestilles
- Virkemidler skal vurderes underveis
- Ikke økte særavgifter, ikke forutsette økte subsidier

Virkemidler for å oppfylle Landbruksklimaplanen

Behov for større verktøykasse

Tydeligere klimaprofil i jordbruksavtalen:

- Økt pott: SMIL og RMP
- Verdiskapingsprogrammet i Innovasjon Norge

Nytt ENOVA-mandat:

- Må inkludere klimanytte
- Må gi støtte til flere enn kun den første som tar i bruk ny teknologi

Etablere BIONOVA

- Klimafond for finansiering av klimatiltak i landbruket

Bionova i Statsbudsjettet for 2022

Bondelaget prioriterte Bionova i innspillsprosessen til Statsbudsjettet for 2022

Viktige føringer:

- Bonden som hovedbruker
- Må være praktisk og lett tilgjengelig
- Finansiering i ordinær statsbudsjettprosess (utenfor jordbruksoppgjøret)

Bionova var ikke inkludert i Regjeringas forslag til Statsbudsjettet, men ...

Kom i budsjettforliket med SV - med utvidet mandat

- Økt verdiskaping i bioøkonomien knyttet til alle primærnæringene
- Støtte tiltak for sirkulærøkonomi og selvforsyning – i tillegg til klima
- Finansieres utenfor jordbruksforhandlingene
- Operativt andre halvår av 2022

31. Bionova

Avtalepartene viser til forslaget i budsjettavtalen om å etablere Bionova. Bionova skal bidra til utvikling av næringsvirksomhet i Norge, reduksjon i utslipp av klimagasser og særlig til binding av karbon. Bionova skal sikre utvikling av bioøkonomien knyttet til landbruk, skogbruk og havbruk, herunder også bidra til biobasert sirkulærøkonomi, økt selvforsyning av for i landbruk og havbruk og utvikling av løsninger for at avfall fra havbruksnæringen kan brukes som ressurs. Tiltak skal innrettes slik at det gir bønder med ulike driftsstørrelser og driftsformer i alle deler av landet reell mulighet til på motta midler til klimatiltak på sin gård. Det skal som en del av utredningen vurderes om noen av dagens virkemidler kan legges inn under Bionova. Bionova finansieres utenfor jordbruksforhandlingene, og vil være et viktig virkemiddel for at jordbruket skal nå sine klimamål. Videre skal Bionova sikre økt verdiskaping og arbeidsplasser knyttet til bruk av biomasse i Norge. Bionova skal bidra til at skognæringen øker viderefordlingen av biomasse i Norge. Det er et mål at Bionova skal være operativt fra andre halvår 2022.

Bionova må bli et klimaverktøy for bonden!

Verktøy for å finansiere Landbrukets klimaplan

Virkemidler må møte bondens behov i hverdagen:

- Støtteordninger må dekke bondens økte driftskostnader ved bruk av klimaløsninger
- Rettighetsbaserte ordninger som sikrer forutsigbarhet
- Enkel og effektiv saksbehandling
- Midler for å oppfylle landbrukets klimaplan.

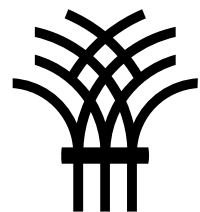

Klimaavtale – en genistrek?

Et godt fundament for klimaarbeidet i landbruket fordi:

1. Kutte utslipp på egne premisser
→ uten kutt i matproduksjonen
2. Langsiktighet og forutsigbarhet + fritak fra avgifter
3. Klimamålet har blitt økt siden 2019:
45% → 55%

Del 2: Landbrukets klimaplan

Åtte satsingsområder

1. Utrulling av klimakalkulatoren
2. Bedre fôring, dyrehelse og avl
3. Fossilfri maskinpark
4. Fossilfri oppvarming
5. Bedre bruk av gjødsla og god agronomi
6. Bruk av husdyrgjødsla til industrielle biogassanlegg
7. Jorda som karbonlager
8. Ny klimateknologi revolusjonerer landbruket

#1: Landbrukets klimakalkulator = et styringsverktøy for gårdens ressurser

Hei Klimasmart - Demobruk Melk!

Klimakalkulatoren er et verktøy som gir deg oversikt over klimautslippene fra din gård, mulighet til å sammenligne utslippene år for år, og tips til hvilke tiltak som kan redusere gårdens klimaavtrykk. Det er avgjørende at du har tilstrekkelig datagrunnlag for å få klimaberegninger. Derfor bør du starte med å kontrollere datakildene fra din gård.

Alle verktøy og hjelpemidler finner du i menyen.

Kontroller at du har nok data

Det er avgjørende at du har tilstrekkelig datagrunnlag for å få klimaberegninger. Dette kan du sjekke under [Mine datakilder](#). Ta kontakt med en av våre rådgivere dersom noe ikke stemmer.

Følg med på klimautslippene

Under [Mine klimautslipp](#) kan du se utslipp for produksjonene dine år for år, se hvor i produksjonen du kan gjøre endringer og slik redusere klimautslippene.

Sammenlign din gård

Under [Sammenligning](#) kan du velge hvilke typer gårdsbruk du ønsker å sammenligne deg med.

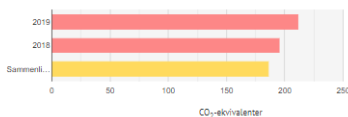

Utslipp, planteproduksjon

Kalkulatoren bruker en modell som beregner endringer i innholdet av organisk karbon i jorda. 1 kg tilsvarer 3,7 kg CO₂. På sammenligningssiden kan man endre på denne gruppa ved å flikke mellom ulike kriterier.

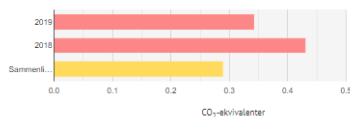
Innmærksbeite Bygg **Fulldyrket eng til slått og beite**

Total per dekar

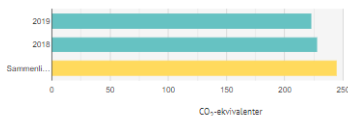
Sum av lystgass fra jord, karbonendring, direkte og indirekte energiforbruk uttrykt i CO₂-ekvivalenter per dekar.

Total per kg TS

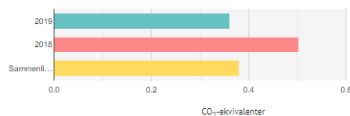
Sum av lystgass fra jord, karbonendring, direkte og indirekte energiforbruk uttrykt i CO₂-ekvivalenter avling (kg tørrestoff).

Lystgass per dekar

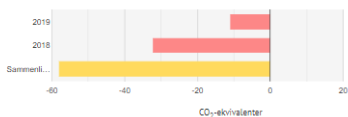
Lystgass som dannes av bakterier i jord. I utgangspunktet 1% av alt N tilført (N i kunstgjødsel, husdyrgjødsel, planterester og mineraler o.l.) I et tørt og kaldt klima vil det sannsynligvis være noe lavere utslipp enn et fuktig og vått klima. En liten klimaavhengig korreksjon er derfor inkludert.

Lystgass per kg TS

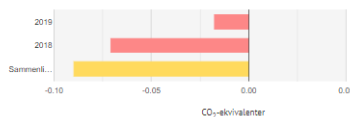
Lystgass som dannes av bakterier i jord. I utgangspunktet 1% av alt N tilført (N i kunstgjødsel, husdyrgjødsel, planterester og mineraler o.l.) I et tørt og kaldt klima vil det sannsynligvis være noe lavere utslipp enn et fuktig og vått klima. En liten klimaavhengig korreksjon er derfor inkludert.

Karbonendring per dekar

CO₂-ekvivalenter

Karbonendring per kg TS

CO₂-ekvivalenter

Kjøsbu Fellesfjøs Ans
Org nr: 969603853

År 2019

Velg et annet foretak

Om klimakalkulatoren

Mitt datagrunnlag

Mine klimautslipp

Fordeling av utslipp

Utslipp per produsert enhet

Plante, utslipp

Melk, utslipp

Sammenligning

Ta eLæringskurs

Nedlastinger

Kontakt rådgiver

Brukerstøtte

Tilbakemelding

Logg ut

*Klimasmart Landbruk

Utviklet og driftet av

Kravene kommer – hvem skal ha kontroll?

Økte forventninger blant forbrukere og det offentlige

Systemer for å vurdere og dokumentere bærekraft

Klimadokumentasjon på norsk mat

#1: Utrulling av klimakalkulator og økt satsing på klimarådgivning

Gris, melk, korn
– 2000 har samtykket

Ammeku, potet, fjørfe
– lansert 1. desember

Sau, grønt, egg
– kommer til våren

Forenkling:

- Alle skal få beregninger
- Manglende data dekkes av snittall
- Lansert 1. desember

Status for samtykker per fylke

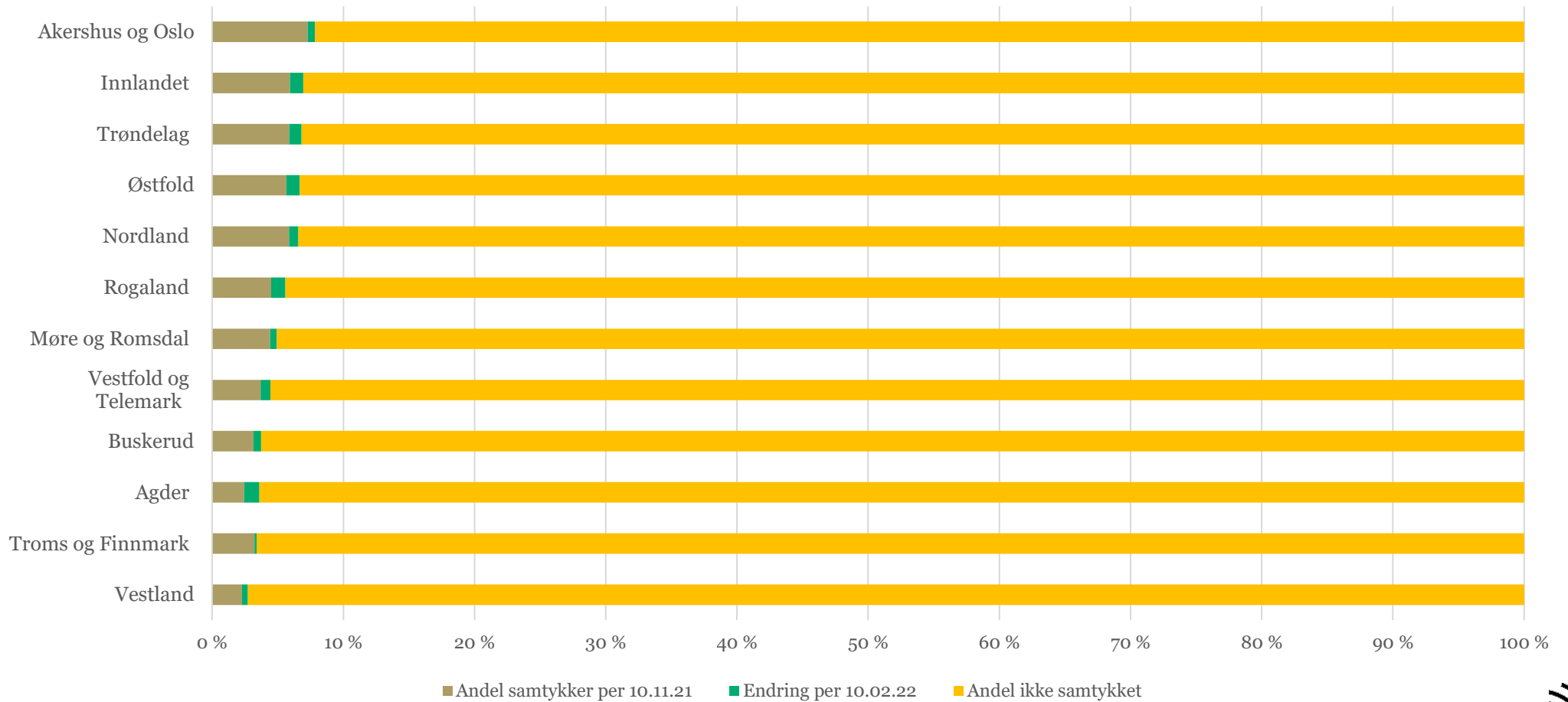
Fylke	Ant. Mottakere av PT	10.11.2021		10.02.2022		
		Ant. Klimasamtykker	Samtykker per PT	Ant. Klimasamtykker, 10.02	Samtykker per PT, 10.02	Endring, 10.02
Agder	1807	44	2,4 %	65	3,6 %	0,3 %
Akershus og Oslo	2129	152	7,1 %	167	7,8 %	0,3 %
Buskerud	2034	64	3,1 %	76	3,7 %	0,0 %
Innlandet	6940	412	5,9 %	482	6,9 %	0,3 %
Møre og Romsdal	2374	105	4,4 %	117	4,9 %	0,1 %
Nordland	1844	108	5,9 %	121	6,6 %	0,3 %
Rogaland	4029	181	4,5 %	225	5,6 %	0,4 %
Troms og Finnmark	1119	36	3,2 %	38	3,4 %	0,1 %
Trøndelag	5573	328	5,9 %	380	6,8 %	0,2 %
Vestfold og Telemark	2549	94	3,7 %	113	4,4 %	0,4 %
Vestland	5875	134	2,3 %	160	2,7 %	0,2 %
Østfold	2048	119	5,8 %	137	6,7 %	0,1 %
Total	38 321	1777	4,6 %	2081	5,4 %	0,3 %

Status: 2081 innmeldinger per 10. februar 2022

Mål: 5000 innmeldinger innen 30. april 2022

→ 13%

Andel samtykk per fylke

Klimasmarte Spydspissbønder

Spydspissbønder:

Bønder fra hvert fylke som har tatt i bruk kalkulatoren og laget klimatiltaksplan

Formål med prosjektet

Motivere til økt bruk av kalkulatoren gjennom å synliggjøre fordeler i gårdsdrifta

Nå mål om at 5000 samtykker innen 30. april 2022

Målgruppe:

Bønder som ikke har tatt i bruk klimakalkulatoren

Jakter gode løsninger for både klima og lommeboka

Melkeprodusent Harald Petter Kimo ser at klimakalkulatoren allerede etter én sesong har hjulpet han til å ta klimavennlige avgjørelser som slår positivt ut på økonomien.

Hvordan komme i gang?

Landbrukets Dataflyt

Velg innloggingsalternativ

BankID

Bruk sikkerhetsnøkkel fra din bank

Logg inn

BankID på mobil

Bruk BankID på mobil

Logg inn

Produsentregisteret

Bruk Produsentregisterets pålogging

Logg inn

21

Klimasamtykke

Hans Hansen

Landbrukets Klimaselskap SA er tjenesteleverandør for beregning av klimaavtrykk for ditt landbruksforetak, se www.klimasmart.no. For at klimaberegning skal kunne gjøres, så må Landbrukets Klimaselskap SA ha ditt samtykke om innhenting av alle opplysninger som brukes i beregningene. Vil du gi samtykke til at nødvendig informasjon om klimaberegning gjøres tilgjengelig for Landbrukets Klimaselskap SA for beregning av klimaavtrykk for ditt landbruksforetak slik at du kan ta ut Klimaberegningen i Klimakalkulator?

- Regnskap (fra deg hvis du fører regnskapet selv eller ditt regnskapskontor)
- Driftsinfo husdyr; Fôrberegninger, produksjonstall fra husdyrkontrollene (TINE Kukontrollen, Animalia Ingris)
- Driftsinfo plante; Gjødelsplan, avlingsregistrering og arealbruk med mer (fra Skifteplan)
- Avregningsdata (fra alle varemottakere som sender avregninger via Dataflyt)
- Fakturadata (for alle fakturautstedere som sender faktura via Dataflyt)
- Produksjonstilskudd (fra Landbruksdirektoratet)

Gi samtykke

Du kan også velge å [slette](#) eller [avslå](#) forespørslen.

Hvorfor rådgivning?

Klimakalkulatoren er et **verktøy** – ikke en fasit

Hvert gårdsbruk trenger en egen **tiltaksplan**:

- Hvilke klimagrep er mulig å gjennomføre på mitt gårdsbruk?
- Hva er de lavthengende fruktene?
- Hva er «best practice»?
- Hvordan påvirker dette økonomien?